Caerdydd Un Blaned

Adolygiad Cynllun Gweithredu 2022

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg / This document is available in English

CRYFACH TECACH GWYRDDACH

CARDIFF CAERDYDD

Cyflwyniad

Caerdydd Un Blaned - ymateb strategol i'r argyfwng hinsawdd.

Mae'r newid yn yr hinsawdd eisoes yn llywio ein bywydau. Rydym yn byw mewn argyfwng hinsawdd gyda rhybuddion a thystiolaeth amlwg yn fyd-eang fod angen gweithredu ar frys os ydym am osgoi'r peryglon sydd o'n blaenau. Cymeradwywyd ein Strategaeth Caerdydd Un Blaned ym mis Rhagfyr 2021 ac mae'n nodi ystod eang o gamau gweithredu uchelgeisiol a fydd yn dechrau ffurfio sail i gynllun cyflawni i sicrhau dinas Carbon Niwtral. Ei nod yw gwneud hyn mewn ffordd sy'n cefnogi economïau gwyrdd newydd a lles gwell cymdeithasol yn y ddinas.

Llinell Sylfaen Allyriadau Nwyon Tŷ Gwydr Dinas Caerdydd (Data BEIS 2020)

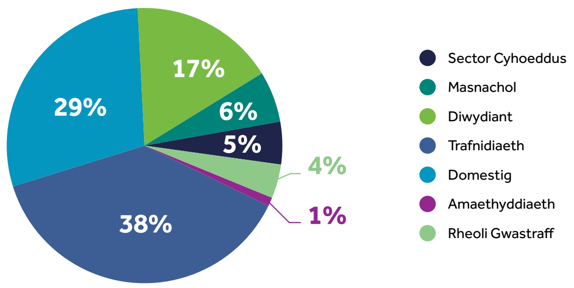

Dangosodd adolygiad blynyddol o'r Cynllun ym mis Rhagfyr 2022 fod cynnydd da eisoes yn cael ei wneud gyda gostyngiad o 13% yn allyriadau uniongyrchol y Cyngor ers 2019/20, a gostyngiad o 12% yn allyriadau dinas-gyfan Caerdydd rhwng 2019 a 2020.
Fodd bynnag, mae'r heriau lleihau carbon ar gyfer gweddill y degawd yn sylweddol.

Cyfanswm Allyriadau Gweithredol tCO2e Cyngor Caerdydd (Cwmpas 1 a 2) - gostyngiad o 13%

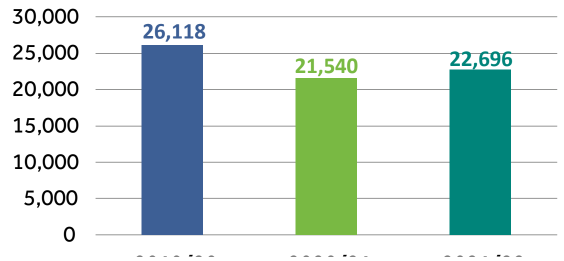

Mae'r adroddiad hwn yn diweddaru'r cynllun gweithredu Caerdydd Un Blaned, gan roi manylion am gyflawniadau, meysydd ffocws parhaus a meysydd ffocws newydd. Dylid ei ddarllen ar y cyd ag Adroddiad Cabinet mis Rhagfyr ar yr adolygiad o'r Strategaeth Caerdydd Un Blaned [dolen i adroddiad y Cabinet ar CUB yma]

Adeiladau

EFFAITH Y CYNGOR	EFFAITH Y DDINAS
Effeithlonrwydd Ynni Ystadau: Gostyngiad o 18% ers 2019/20. Gostyngiad o 55% ers 2014. Mae prosiectau adeiladau newydd ac ôl-ffitio peilot sero net ar waith. Mae synwyryddion perfformiad/mesuriadau llinell sylfaen ar waith. Mae rhaglen wedi'i chostio a chynllun gweithredu manwl ar Adeiladau'r Cyngor yn cael eu paratoi i'r Cabinet eu hystyried.	**Tai – 28% o ôl-troed y Ddinas** Mae rhaglen fawr ar gyfer ôl-ffitio fflatiau'r Cyngor ar y gweill. Mae cynlluniau grant yn cael eu datblygu gyda Llywodraeth Cymru a'r Rhanbarth. Mwy o Dlodi Tanwydd a heriau'r argyfwng costau byw. Mae angen estyn y tu hwnt i'r rheini sy'n profi tlodi tanwydd i gael effaith fawr ar y ddinas – gan drafod posibiliadau â Phrifddinas-Ranbarth Caerdydd ac eraill a chydnabod rôl y Llywodraeth. **Datblygiad Masnachol:** Mae Datganiad Safbwynt Polisi Cynllunio cryf ar waith. Mae'r Newid yn yr Hinsawdd a Charbon wrth wraidd y Cynllun Datblygu Lleol newydd.

Symudedd

EFFAITH Y CYNGOR	EFFAITH Y DDINAS
Allyriadau ar y cyd = 30% Cyfanswm Gweithredol y Cyngor **Fflyd:** Mae cerbydau trydan bellach yn weithredol gan gynnwys 10 Cerbyd Gwastraff. Mae seilwaith gwefru hefyd ar waith mewn safleoedd allweddol. Strategaeth Fflyd ddiwygiedig yn cael ei pharatoi, gan anelu at newid yn llwyr i gerbydau allyriadau isel. **Fflyd Lwyd:** Mae adolygiad traws-awdurdod ar y gweill - mae angen archwiliad anghenion gweithredol ac archwiliad polisi AD. **Cymudo:** Mae cynllun Cymhellion Staff wedi'i ddatblygu. Cysylltiadau â chynlluniau gweithio Hybrid a chyfarfodydd ar-lein. Mae nifer fawr o staff yn gweithio mewn lleoliadau o hyd (yn enwedig ysgolion).	**Bron i 40% o Allyriadau'r Ddinas Gyfan** **Papur Gwyn Trafnidiaeth:** Mae Fflyd Bysus Trydan yn weithredol. Bydd bron i 70 o wefrwyr cerbydau trydan cyhoeddus yn eu lle erbyn Gwanwyn 2023. Mae'r strategaeth arafu traffig a blaenoriaethu beicwyr yn datblygu'n dda ond mae mwy i'w wneud dros y ddegawd nesaf. Mae'r gwaith o drydaneiddio rheilffyrdd yn symud yn ei flaen. Yn gofyn am newid sylweddol i ymddygiad pawb ochr yn ochr â mesurau caled, Cynlluniau Teithio Llesol Ysgolion, Siarter Teithio Llesol. **Heriau mawr:** Arian ar gyfer y Metro ac ymyriadau trafnidiaeth gyhoeddus sylweddol.

Cadwyn Gyflenwi a Chaffael

EFFAITH Y CYNGOR	EFFAITH Y DDINAS
Yn fawr iawn o gymharu ag allyriadau eraill>80% o'r cyfanswm **Mae Strategaeth Gaffael Newydd ar waith:** Carbon ac economi gylchol fel themâu canolog. Rhybuddion i gadwyni cyflenwi y bydd Carbon yn ffactor gystadleuol wrth dendro cyn bo hir. **Prosiectau Peilot – dileu elfennau carbon uchel:** • Wynebau ffordd newydd sy'n garbon sero/isel. • Prosiect peilot adeiladau ysgol newydd sero net. • Disodli LED - adeiladau a goleuadau stryd. **Y Camau Nesaf:** Cyhoeddi proffiliau carbon/gwariant Cyfarwyddiaeth a datblygu dealltwriaeth ddyfnach o feysydd gwario ag effaith carbon uchel. Dechrau cymorth hyfforddiant a llythrennedd carbon i Benwyr. Gweithio gyda Llywodraeth Cymru i wella methodoleg asesu effaith.	**Strategaeth Gaffael sy'n Gymdeithasol Gynaliadwy** **Yn cefnogi ac yn ysgogi newid ehangach ymhlith cyflenwyr.** **Dull partneriaeth Bwrdd Gwasanaeth Cyhoeddus** Mae uchelgeisiau a negeseuon cydlynol i'r farchnad yn cael eu hystyried gyda'n partneriaid yn y sector cyhoeddus yn y ddinas. Rhwydwaith Arloesi Economi Gylchol yn cefnogi gwaith gydag ysgolion, prifysgolion a busnesau.

Ailgylchu a Gwastraff

EFFAITH Y CYNGOR	EFFAITH Y DDINAS
Nid yw hyn wedi cael llawer o sylw yn fframwaith carbon Llywodraeth Cymru, ac mae hyn yn golygu nad oes sylw'n cael ei roi i record drawiadol. **Cynllun Gweithredu ar gyfer Gwelliannau Pellach:** • Cynyddu cyfraddau ailgylchu a symiau. • Cynyddu cyfleoedd i ailgylchu. • Gwella ansawdd yr ailgylchu a anfonir i'w ailbrosesu. • Annog a chefnogi ailddefnyddio a thrwsio deunyddiau.	**Mae Cymru ymhlith yr arweinwyr ledled y byd** Mae codi ymwybyddiaeth a chymorth newid ymddygiad yn angen cyson. Ymgyrch newid ymddygiad mewn ysgolion ac yn ehangach. Gwastraff Masnach. Gweithio gyda Llywodraeth Cymru i dreialu syniadau fel y cynllun dychwelyd poteli a chyfrifoldeb cynhyrchydd estynedig.

Ynni

EFFAITH Y CYNGOR	EFFAITH Y DDINAS
Mae nifer sylweddol o baneli solar wedi'u gosod ar doeau, gyda swp arall yn cael ei ddatblygu. **Mae cynlluniau ar gyfer 2 gynllun ynni adnewyddadwy mawr newydd yn cael eu datblygu.** Gallai un gyflenwi ynni uniongyrchol i weithrediadau a cherbydau yn Ffordd Lamby (effaith sylweddol bosibl).	**Mae Fferm Solar Ffordd Lamby wedi'i gwblhau** Manteision datgarboneiddio i'r Grid a Gwaith Trin Dŵr Gwastraff. **Rhwydwaith Gwres Caerdydd** Yn cael ei adeiladu - yn lleihau'r angen am nwy/trydan ar gyfer gwres yn y Bae. **Ynni Llanw** Mae Porth y Gorllewin a Phrifddinas-ranbarth Caerdydd yn ail-archwilio'r Achos.

Seilwaith Gwyrdd ac Addasu

EFFAITH Y CYNGOR	EFFAITH Y DDINAS
Coed Caerdydd Cynyddu canopi coed y ddinas gan 25%. Effaith uniongyrchol lle mae'r plannu ar dir Cyngor. Heriau o ran dod o hyd i le, adnodd rheoli hirdymor, a chofnodi effeithiau'n briodol (ar ôl i'r hyn a blannwyd aeddfedu).	**Coed Caerdydd** Cynyddu canopi coed y ddinas gan 25%. Mae gwaith partneriaeth cadarnhaol ac allgymorth gyda phlannu ar dir nad yw'n berchen i'r Cyngor ar y gweill – mae angen mwy o gyfleoedd, ac mae hyn yn cael ei archwilio. **Cynlluniau Amddiffyn Rhag Llifogydd** Mae Cynlluniau Draenio Trefol Cynaliadwy (SDCau) bellach yn dechrau ymddangos fel arfer safonol. Mae cynlluniau pwrpasol wedi'u cyflawni (Grangetown Wyrddach, Sgwâr Canolog, Teras Cathays, ac ati). Mae Strategaeth Amddiffyn Rhag Llifogydd wedi'i diweddaru yn cael ei datblygu.

Bwyd

EFFAITH Y CYNGOR	EFFAITH Y DDINAS
Strategaeth Fwyd: Canolbwyntio ar Fwyd Ysgol. Ierdydd Ysgol Llawn Bwyd. Astudiaeth i optimeiddio manteision iechyd a charbon wrth gynllunio bwydlenni. 40 o welliannau cegin ysgol erbyn Nadolig 22.	Cynlluniau Tyfu'r Ddinas. Treialu cyfleoedd tyfu cymunedol ar dir y Cyngor. Prosiect arloesi gwerth £2.5m a ariennir gan P-RC ar gyfer "bwyd iach lleol". Adolygiad o'r Polisi Cynllun Datblygu Lleol i nodi "diffeithdiroedd bwyd" ac ymateb polisi perthnasol.

Caerdydd Un Blaned

Newid Ymddygiad ac Ymgysylltu

EFFAITH Y CYNGOR	EFFAITH Y DDINAS
Ymwreiddio Carbon ym mhenderfyniadau'r Cyngor Cyfarfodydd lefel Prif Weithredwr i fynd i'r afael â materion cymhleth, trawsbynciol. **Ymgysylltu â staff** Hyfforddiant Llythrennedd Carbon. Cymhellion teithio. Hyfforddiant Pennwr. **Ymgysylltu a Phobl Ifanc ac Ysgolion** Addewid Ysgolion Un Blaned. Cryfhau rhwydwaith o ymgynghorwyr a chymorth. Cyngor Ieuenctid Caerdydd fel Pencampwyr. Integreiddio'r Agenda Newid Hinsawdd i mewn i'r cwricwlwm.	**Bwrdd Argyfwng Hinsawdd y Bwrdd Gwasanaeth Cyhoeddus** Alinio strategaethau partner cyhoeddus, academaidd a chyfleustod. **Ffocws ar gydweithio ar y canlynol:** • Fflyd a Symudedd • Caffael • Ystadau a Seilwaith Gwyrdd • Newid Ymddygiad • Confensiwn Newid Hinsawdd • Mae cynlluniau'n cael eu datblygu ar gyfer digwyddiad rhanddeiliaid mawr • Ymgyrch Newid Ymddygiad **Meysydd ffocws:** 1. Trafnidiaeth 2. Ynni a gwres 3. Gwastraff ac Ailgylchu 4. Bwyd